

15.1- Mesleki Gelişim

MESLEKİ GELİŞİM

Mesleki gelişim için öncelikle bireyin kendisini geliştirmesi, fiziksel, ruhsal, bedeni olarak kendisini tanıması, beceri, yetenek ve öğrenme merakı, kendini yenileme isteği hususları arasında sıkı bir ilişki vardır.

Kendini Geliştirme

Gelişim, belirli bir duruma doğru gerçekleşen olumlu değişim sürecidir. Kendini geliştirmekse insanın olmak istediği ve belirlediği bir kişisel durumu elde etmek için gerçekleştirdiği değişim sürecidir. Başka bir deyişle **kendini geliştirme, olmak istenilen yere varma çabasıdır.**

MESLEKİ GELİŞİM

Yukarıda belirttiğimiz hususlar sonucu; belli bir eğitimle kazanılan sistemli bilgi ve becerilere dayalı, insanlara yararlı mal üretmek, hizmet vermek ve karşılığında para kazanmak için yapılan kuralları belirlenmiş işe **MESLEK** denir.

Meslek ve iş birbirine karıştırılan kavramlardır.

İş ise; belli bir işyerinde yapılan ve karşılığında maaş alınan fikri veya bedeni yarar getiren her çalışmadır.

MESLEKİ GELİŞİM

Mesleki gelişimi için bireyin:

- 1- **Bellek(Hafıza):** Yaşananları, öğrenilenleri ve algılananları, geçmiş ve gelecekle ilişkisini, bilinçli olarak zihinde saklama gücü, kısaca her şeyi akılda tutabilme,
- 2- **Muhakeme:** Öğrenilenleri, yaşanan problemleri değerlendirerek gelecekle ilişki ve sonuçları bulmak, problem çözebilmek, mantıklı, çözüm odaklı sonuçlar yaratabilmektir.
- 3- **Düşünme:** Elde edilen bilgilerden neden-sonuç ilişkilerden, bunu kendi çalışma ortamı ve mesleğine uygun iş yapabilme ve uyum yaratma gücü, çözüm odaklı insan olabilmektir.

Bir meslekte, o mesleğin gereklerini yapmak için bilinmesi gerekenlere yenilik ve değişen bilgi ve becerileri katarak **konusunda uzmanlaşmaya** ne denir?

- A. Üniversite öğrencilięi
- B. Mesleki gelişim**
- C. Açık öğretim
- D. Kültür

DOĞRU
CEVAP B

Mesleki Bilgi Kaynakları

Meslek seçimi yaşamınızda önemli bir rol oynamaktadır. Meslek seçimi yaparken ilgilerinizin, yeteneklerinizin ve değerlerinizin yanı sıra mesleklerle ilgili bilgileri de dikkate almalısınız.

Bu bilgileri güvenilir ve güncel mesleki bilgi kaynaklarından sağlamanız meslek seçimi için çok önemlidir.

Mesleğin tanımı, meslek eğitime giriş koşulları, çalışma ortamı, maaşı, kariyer süreci, meslek eğitiminin verileceği üniversitenin kalitesi, mesleğin istihdam oranı gibi sorular mesleki bilgi kaynaklarını kullanarak araştırmanız gereken konulardır.

Bazı mesleki bilgi kaynaklarını şöyle sıralayabiliriz.

- Meslek odaları, dernekler
- Meslek kişileri
- Meslekleri tanıtan kitap, broşür vb.

Aşağıdakilerden hangisi mesleki bilgi kaynaklarından değildir?

A. Mesleki yeterlilik sınavları

B. Meslek odaları, dernekler

C. Meslek kişileri

D. Meslekleri tanıtan kitap, broşür vb.

**YANLIŞ
CEVAP A**

İki nokta arasında yük ve yolcu akışını , rahat ve güvenli bir şekilde sağlayan kişiye **şoför** denir.

İki nokta arasında yük ve yolcu akışının tam ve doğru şekilde gerçekleşmesinde etkili rol oynayan meslek grubu **sürücülük** mesleğidir.

İki nokta arasında yük ve yolcu akışının tam ve doğru şekilde gerçekleşmesinde etkili rol oynayan **meslek grubu** aşağıdakilerden hangisidir?

- A. Sürücülük mesleği**
- B. Satış ve pazarlama
- C. Halkla ilişkiler
- D. Gümrük hizmetleri

**DOĞRU
CEVAP A**

15.2- Mali Yeterlilik - Mesleki Yeterlilik Ve Mesleki Saygınlık Kavramları

Mali Yeterlilik - Mesleki Yeterlilik Ve Mesleki Saygınlık

Tanımlar

MADDE 4 – (1) 10/7/2003 tarihli ve 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanununda belirtilen tanımlara ek olarak bu Yönetmelikte geçen;

Mali yeterlilik: Bu Yönetmelik kapsamındaki faaliyetlerle ilgili bir işletmenin kurulmasını, sağlıklı yönetilmesini ve işletilmesini sağlamaya yönelik gerekli mali kaynaklara sahip olmayı,

Mesleki saygınlık: Ticari alanda ve karayolu taşımacılık faaliyetlerinin icrası ile ilgili kurallara uygun davranmayı ve faaliyet göstermeyi,

Mali Yeterlilik - Mesleki Yeterlilik Ve Mesleki Saygınlık

Mesleki yeterlilik: Karayolu taşımacılık faaliyetlerinin icrası ile ilgili eğitim, bilgi, beceri ve donanıma sahip olmayı,

Mesleki yeterlilik eğitimi: Bu Yönetmelik kapsamındaki faaliyetlerle ilgili bir mesleki yeterliliğin kazandırılması amacıyla ilgili mevzuat çerçevesinde verilen eğitimi ifade eder.

Karayolu Taşımacılık Faaliyetleri Mesleki Yeterlilik Eğitimi Yönetmeliđine göre mesleğin icrası ile ilgili **eğitim, bilgi, beceri ve donanıma sahip olma** aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ifade edilmektedir?

A. Mesleki yeterlilik

B. Mesleki saygınlık

C. Mesleki yetkinlik

D. Mesleki yatkınlık

**DOğRU
CEVAP A**

15.3- Meslek Etik İlkeleri

Meslek etik ilkeleri beş başlık altında toplanmıştır.

- Doğruluk
- Yasallık
- Yeterlik
- Güvenirlilik
- Mesleğe Bağlılık

Doğruluk: Kişiler yalandan uzak durarak üstlerine ve altlarına tam bir güven sağlamak zorundadır. **İş hayatı içerisinde doğru davranış biçimlerini uygulamak, dürüst, adil, eşit ve tarafsız olmak, yalan söylememek meslek etiğinin temel ilkelerindendir.**

Yasalılık : İş hayatında üretilen her türlü malın üretiminde ve çalışanlarla ilgili problemlerin çözümünde **yasalara bağlı kalmak** da mesleki etik ilkelerindendir.

Yeterlik : İş hayatında her gün sürekli gelişmeler olmaktadır. Bu gelişmeleri takip etmek, kendini yenilemek, iş hayatına uyarlamak mesleki etik ilkeleri arasında önemli yer tutmaktadır.

Meslekte sahip olunan mesleki boyut, o işi yapmak konusunda kişiye toplum içerisinde “uzman”, “yetkili” veya “yeterli kişi” gibi kimlikler kazandırır. Bir işi yapabilmek için diploma ya da herhangi bir belge almak, gerçekte o kişiye söz konusu işi yapabilme konusunda hak ve yetki verir.

Güvenirlilik : Meslek olarak kabul edilen bütün işlerin kendine özgü etik değer ve ilkeleri vardır. Mesleğin üyeleri bu etik değer ve ilkelere uygun davranmak durumundadırlar. Uygun davranmadıkları durumda meslek etiği ilkeleri devreye girer.

Genel mesleki etik davranış kurallarını şöyle sıralayabiliriz. Yetersiz ve ilkesiz üyeleri meslekten ayırmak, Meslek içi rekabeti düzenlemek, Mesleğin ideallerini korumak. Bu durum meslek türüne, özelliğine hizmet alanına göre çeşitlilik alabilir.

Mesleğe Bağlılık: Mesleki etik ilkelerinden biri de kişinin yaptığı işi önemsemesi ve en iyi şekilde yapmaya çalışmasıdır. Buna kısaca mesleğe bağlılık denir. Kişinin iş hayatı içerisinde sürekli kendini geliştirmesi ve eğitim olanaklarından yararlanması işine verdiği önemi gösterir. Yalnızca kendi gelişimini yeterli görmeyip, meslektaşlarının mesleki gelişimine katkıda bulunmak ta meslek etiği içindedir. Mesleğe bağlılık kişinin işini sevmesine ve huzurlu bir ortamda çalışmasına katkıda bulunur. Bu da verimliliği artırır.

Her türlü malın üretiminde ve çalışanlarla ilgili problemlerin çözümünde kanunlara bağlı kalmak mesleki etik ilkelerinden hangisidir?

- A. Doğruluk
- B. Yasallık**
- C. Güvenilirlik
- D. Yeterlik

**DOĞRU
CEVAP B**

Etik, iş yerindeki bireysel davranışı etkiler. Kurumsal anlamda etik ilkeleri ön planda tutan bir yönetim anlayışı çalışanların verimliliğini artırır. Sorumluluk içerisinde hareket etmelerini sağlar, iş yeri ile bağlarını güçlendirir.

Kurumsal etik ortam için liderin yapması gerekenler şunlardır:

- **Etik ilkeleri herkesin bir numaralı sorunu haline getirir.**
- Herkesi bu konuda sıkı çalışmaya özendirir.
- Bu ilkelere aktif bir ilgi duymayı özendirir.
- Etik davranış sergileme ile performans arasındaki ilişkiye dikkat eder.
- Davranış ve eylemleriyle örnek olur.
- Açık bir iletişim tarzı sergiler.

Kurumsal bir etik anlayışın oluşturulması, kurumsal etik anlayışı hazırlarken, etik ilkelerin herkesin bir numaralı gündemi haline getirilmesini **kim gerçekleştirir?**

- A. Firma yetkilisi
- B. Görevli
- C. Personel
- D. Lider**

**DOĞRU
CEVAP D**

15.4- Meslek Seçiminde Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

Meslek Seçiminde Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

İş hayatında mutlu olmanın temelinde **kişilik, yetenek ve ilgilerimize uygun bir meslek seçmek** yatmaktadır. Bunun için kişinin hem kendisini hem de meslekler dünyasını tanıması gerekir.

Meslek seçiminde dikkat edilmesi gereken hususları şöyle sıralayabiliriz:

Meslek Seçiminde Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

- 1. Kişilik özellikleri :** meslek seçiminde kişilik özelliklerinin (cana yakın/mesafeli, yeniliklere açık/gelenekçi, rahat/gergin, özgüveni yüksek/ düşük, işbirliğine inan / rekabetçi, sistemli/plansız, titiz/düzensiz vs.) çok büyük bir önemi vardır. **Kişilik özelliklerine zıt bir mesleğin seçimi bireylerin iş hayatında mutsuz olmalarına neden olmaktadır.**
- 2. Yetenekler :** Yetenek, meslekteki başarıyı etkileyen etkenlerden biridir ve en temel gerekliliktir. Seçtiği mesleğin gerektirdiği azami yetenek düzeyine sahip olmayan bireyin o meslekte başarılı olması mümkün değildir.

Meslek Seçiminde Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

3. İlgiler : Meslek seçiminde ilgiler, kişilik özellikleri ve yeteneklerin yanında bir o kadar önem arz etmektedir. İlgilendiğiniz alanınız hoşlandığınız, yaparken mutlu olacağınız, tatmin olacağınız işlerdir.

Bir mesleğe yeteneğiniz varken ilginiz olmayabilir. İlginizin olmadığı bir mesleği seçmeniz ilerde mutsuz olmanıza neden olabilir.

4. Meslek hakkında toplanan bilgiler : Herhangi bir mesleğini seçmeden önce o meslek hakkında muhakkak bilgi toplanmalıdır.

Meslek Seçiminde Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

Meslekler hakkında bilgi toplarken dikkat etmeniz gereken hususlar:

- Mesleğin niteliği
- Mesleğin gerektirdiği fiziksel ve kişilik özellikleri, yetenekler
- Mesleğin çalışma ortamı
- Mesleğin geleceği
- Meslekte işe alma koşulları
- Mesleğin avantaj ve dezavantajları
- Mesleğin getirdiği kazanç
- Meslekte kariyer imkânı
- Mesleğin emeklilik koşulları

Meslek seçiminde aşağıdakilerden hangisine daha çok önem verilmelidir?

- A. Çalışma saatlerinin fazla olmasına
- B. Çalışma şartlarının iyi olmasına**
- C. Sıradan bir meslek olmasına
- D. Kolay bir iş olmasına

**DOĞRU
CEVAP B**

15.5- Bireyin iş Ortamında Sergilediği Davranışlar

Dürüst İnsanların Özellikleri ve Davranışları

Dürüstlük; doğru olma, özü sözü bir olma, gerçeği gizlememe, içi dışı bir olma, bilineni ve inanılanı olduğundan daha farklı göstermeme gibi söylemlerle ifade edilebilen insani bir değerdir. İnsanların yaşamında önemli bir yere sahip olan dürüstlük, aynı zamanda karakteristik bir özellik olarak da ifade edilebilmektedir. Genellikle dürüst insanlar en güvenilir insanlar olurken, bu insanların toplumdaki yeri de oldukça değerlidir.

Dürüst İnsanların Özellikleri ve Davranışları

Dürüst İnsanların Özellikleri

Dürüst insanlar hayatta ne olursa olsun gerçeği söylemeyi ve yaşamayı tercih eden insanlardır. Bu doğrultuda dürüst insanların özellikleri değişiklik gösterirken, bu insanlar kıyafetlerinden ya da kendisinin dürüst olduğunu ifade eden yazılardan anlaşılmamaktadır.

Dürüst İnsanların Özellikleri ve Davranışları

Dürüst İnsanların Davranışları

Dürüstlük, insan psikolojisi ile yakından ilişkili olan bir durumdur. Dürüst olan, hayatını bu etik prensibe dayalı olan planlayan ve yalandan uzak duran insan, psikoloji açısından sağlıklı olan insandır. Dolayısıyla dürüst olan insanların davranışları da daha sağlıklı gelişmektedir.

Dürüst İnsanların Özellikleri ve Davranışları

Genel olarak bakıldığında dürüst insanların davranışları tamamıyla gerçeğe, etik ve toplumsal değerlere dayanmaktadır. Daha içten ve samimi davranışlar sergileyen dürüst insanlar, karşısındaki insana değer veren, duygularını düşünen ve aynı zamanda kendini de düşünen, değer veren insanlardır. Bu gibi insanlar yaşamı boyunca daha sağlıklı kararlar alabilmekte ve bunları eyleme dökebilmektedir.

Bireyin iř ortamında **dürüst davranışlar** sergilemesinde etkili olan özellikleri nelerdir?

- A. Yaşı
- B. Cinsiyeti
- C. Eğitim düzeyi
- D. Ahlaki olgunluk düzeyi**

DOğRU
CEVAP D

15.6- Girişimcilik

GİRİŞİMCİ KİMDİR ?

Girişimci; Toplumun gereksinim duyduğu, Ürünleri üreterek, Hizmetleri sunarak, Ticaret yaparak, maddi-manevi kazanç sağlamayı hedefleyen ve bu doğrultuda kendi işini kurmak için harekete geçen; iş Fikrini gerçekleştirmek için,

- **Araştırma,**
- **Planlama,**
- **Örgütlenme,**
- **Koordinasyon**

çalışmaları yapan, sonuçta gerekli bilgi-beceri, işyeri, eleman, ekipman vb. girdileri ile finansman kaynaklarını, bir araya getirerek, Kendi işini kuran KİŞİDİR.

I. Organizasyon

II. Araştırma

III. Koordinasyon

Kendi işini kurmak amacı ile harekete geçen girişimci yukarıdakilerden hangilerini yapar?

A. I-II

B. II-III

C. I-II-III

D. I-III

**DOĞRU
CEVAP C**

YÖNETİMİN TEMEL FONKSİYONLARI

Geleneksel anlamda yönetim fonksiyonları beş temel grupta incelenebilir.

- Planlama
- Örgütleme
- Yönelme
- Koordinasyon
- Denetim

Aşağıdakilerden hangisi yönetimin ana işlevlerinden biri değildir?

- A. Organizasyon
- B. Planlama
- C. Denetim
- D. Sürücü eğitimi**

**YANLIŞ
CEVAP D**

Problemlere güvenilir çözümler bulmak amacı ile planlı ve sistematik olarak, verilerin toplanması, çözümlenmesi, değerlendirilmesi ve raporlaştırılması sürecine denir.

Problemi etkileyen değişkenler tek tek ya da aralarındaki olası ilişkiler tanımlanmaya çalışılır. Değişkenler olabildiği ölçüde sayısallaştırılmaya çalışılır.

Problemin ne olduğu, hangi değişkenlerden etkilendiği, problemi çözmek için hangi yaklaşımların ele alınabileceği ana hatları ile belirlenmeye çalışılır.

Problemi tanımlamak ve probleme çözüm bulmak amacıyla izlenen **planlı ve sistemli** çalışma sürecine verilen ad aşağıdakilerden hangisidir?

- A. Tecrübe
- B. Bilgi
- C. Araştırma**
- D. Ahlak

DOĞRU
CEVAP C

Plan, bir işin, bir eserin gerçekleştirilmesi için uyulması tasarlanan düzeni ifade eder.

Planlama Belli bir amaca ulaşmak için ne gibi işlerin yapılacağını, bunların ;

- Hangi sıraya göre,
- Nasıl ?
- Ne zaman
- Ne kadar zamanda

yapılacağını gösteren bir tasarı; tutulacak yolu gösteren bir modeldir. Bir karar alma sürecidir. İşgücünün, personelin, malzemenin, para, yerin ve zamanın etkili ve en ekonomik kullanılmasını sağlar.

“Bir işin, bir eserin **gerçekleştirilmesi için uyulması tasarlanan düzen**” olarak tanımlanan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A. Denetleme
- B. Araştırma
- C. Örgütlenme
- D. Plan**

**DOĞRU
CEVAP D**